

Vitex agnus-castus

κν. λυγαριά, λυγιά (διότι λύγοι = βέργες), αγνιά, αλυγαριά, καναπίτσα

«άγνος» των αρχαίων (και κατά Ιπποκράτη)

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Φυλλοβόλος θάμνος της Μεσογείου και ΝΔ Ασίας.

Μαζί με την πικροδάφνη είναι χαρακτηριστικό φυτό της βλάστησης στις ρεματιές των χειμάρρων.

ΜΥΘΟΙ-ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Όταν ο Προμηθέας ελευθερώθηκε από τα δεσμά του από τον Χείρωνα, έβαλε στο κεφάλι του στεφάνι από κλαδιά λυγαριάς για να θυμάται τα δεσμά (Αθήναιος, Δειπνοσοφιστών 15.674).

Στα δάση της Ίδης στη Τρωάδα, ο Αχιλλέας έδεσε τους γιους του Πρίαμου με βέργες (Όμηρος, Ιλιάδα 11.105).

Ο Οδυσσεάς έδεσε με αυτές μαζί τα πρόβατα του Πολύφημου, όταν έκρυψε κάτω από αυτά τους συντρόφους του (Όμηρος, Οδύσσεια 9.427).

«Τη λυγαριά τη λένε και Αγνή γιατί στις Θεσμοφορίες οι γυναίκες χρησιμοποιούσαν

τα κλαδιά της για κρεβάτι, για να διατηρήσουν την αγνότητά τους» (Διοσκουρίδης, Περί ύλης Ιατρικής 1.134)

ΧΡΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΙΠΠΟΚΡΑΤΗ

Στην Ιπποκρατική Συλλογή αναφέρεται η χρήση σε φλεγμονές τραυμάτων και σε οιδήματα, για την αποβολή του πλακούντα μετά τον τοκετό και γενικά για τη διευκόλυνση του τοκετού, εναντίον της μητρορραγίας (Περί Ελκών 11, Περί Γυναικείας Φύσιος 32, Γυναικείων 1.77).

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

- Για τους πόνους των αυτιών (αφρούς από κλαδιά σε αναμμένα κάρβουνα π.χ. Κως)
- Για δήγματα ζώων με καταπλάσματα από φύλλα
- Ως στυπτικό το αφέψημα φύλλων

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΕΣ-ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

- προεμνηνορροϊκό σύνδρομο

- ημικρανίες που σχετίζονται με τον εμμηνορροϊκό κύκλο
- πρήξιμο και ερεθισμό του στήθους
- για επαναφορά περιόδου και βελτίωση της γονιμότητας
- αποκατάσταση ορμονικής ισορροπίας - ρύθμιση προγεστερόνης - σύνδρομο πολυκυστικών ωοθηκών
- ως γαλακταγωγό, κατά τον θηλασμό
- σε οξύθυμες καταστάσεις, κατάθλιψη
- ως στυπτικό, αιμοστατικό (το εκχύλισμα καρπών)
- σε ακμή
- για προστασία του δέρματος, γιατί συμβάλει στην ενίσχυση του επιδερμικού φραγμού

ΑΛΛΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

- Για στρουφίδες (δεματικά για δεμάτια σταχυών, φτιαγμένα από δυο βλαστούς) (π.χ. Κρήτη)
- Για βίτσες (βέργες 1-1,5 μ. μήκους, κομμένες τον χειμώνα) για κατασκευή καλάθων
- Εντομοαπωθητικό
- Απωθητικό για σαύρες
- Καλλωπιστικό
- Για διάφορες κατασκευές στην ξυλουργική και τορνευτική
- Αντί για πιπέρι ο καρπός του